

Podpora adaptačních opatření v krajině

RNDr. František Pelc

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Konference Voda je život , 16. 5. 2024

Hlavní problémy vodního režimu

- Krajina s denaturalizovanými vodními toky a údolní nivami se obtížněji vyrovnává s klimatickou změnou (výkyvy srážek, teplot)
- Kanalizovaná koryta, zrychlený odtok (vč. zpevněných ploch), odvodnění, zánik mokřadů
- Dále eutrofizace vod, kyslíkové a teplotní poměry

Za posledních sto let...

1. Řeky a potoky zkráceny o 1/3
2. Hustota říční sítě cca o 1/2.
3. Rozloha rybníků snížena na cca 1/3 (navzdory ploše údolních nádrží)
4. Odtok se zrychlil o 1/2
5. Za 50 let zmizely 2/3 mokřadů
6. – desítky čtverečních km ZPF/rok
7. Lesní monokultury x druhově a prostorově přírodě bližší porosty násobně rozdílné zadržetí vody

Adaptační opatření

- Obnova mozaikovitosti krajiny a kvalitních habitatů (lesů, mokřadů, rašelinišť, tůní, říčních systémů)
- Zadržování vody v ploše povodí a pod povrchem
- Podpora malého oběhu vody
- Obnova volně tekoucích řek s možností rozlivů

- Rámcová směrnice o vodách
- Strategie biodiverzity, NRL
- Národní strategické dokumenty a koncepce (vč. plánů povodí)
- Dotační programy
- Společný systematický a aktivní přístup?

Hlavní finanční zdroje na adaptační opatření

- Operační program Životní prostředí
  - Projektové schéma AOPK ČR (do 200 tis. EUR)
  - Alokace 3,15 mld. Kč - zbývá 2,5 mld. Kč
  - Projekty s náklady nad 200 tisíc EUR (celková alokace cca mld. Kč) – závazné posudky pro SFŽP
- Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
  - Široká škála žadatelů, náklady projektu max. 250 tis. Kč
  - Alokace 2022 – 2025 455 mil. Kč – zbývá 169 mil. Kč

Projektové schéma AOPK ČR - zjednodušené metody vykazování

- AOPK ČR v roli poskytovatele dotace dle zákona č. 114/1992 v platném znění
- Dotace = odhad skutečných nákladů
- Skutečné výdaje se neprokazují - cílem je splnění výstupu projektu (splnění indikátorů)
- Financování projektu po ověření výstupu projektu

Vybudování tůně v k. u. Touchořiny

- Výše dotace: 46 800 Kč
- Zdroj: Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
- Žadatel: BUFO, z. s.
- Ústecký kraj – okres Litoměřice

Cílem bylo vytvoření tůně s hladinou 120 m² a průměrnou hloubkou 0,9 m.

Účelem záměru bylo zvýšení druhové diverzity krajiny, zejména pak vytvoření nových biotopů pro zvláště chráněné druhy obojživelníků a některé vodní bezobratlé. Dále bylo cílem přispět k zadržování vody v krajině a tím k eliminaci povodňového rizika.

Zajištění péče pro EVL Jizerské smrčiny

- Výše dotace: 1 974 370 Kč
- Zdroj: Operační program Životní prostředí
Žadatel: Jizersko-ještědský horský spolek
- Liberecký kraj

Cílem projektu bylo řešení odvodnění evropsky významné lokality Jizerské smrčiny. Špatné hospodaření v minulosti vedlo k nevhodnému zalesnění cenné lokality. Nové dřevěné přehrážky v rašeliništi pomohly vodu opět zadržet. Vrátila se sem například i vzácná masožravá rostlina rosnatka okrouhlolistá. Nové podmínky dokonce podpořily hnízdiště tetřívka obecného a dalšího ptactva.

U Malahovského rybníka - hrazení meliorací

- Výše dotace: 40 000 Kč
- Zdroj: Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
- Žadatel: Lesy České republiky, s.p.
- Plzeňský kraj – okres Tachov

Cílem bylo vytvoření 4 přehrážek v plošném odvodnění.

Účelem záměru bylo zpomalení odtoku povrchové vody z území a zvýšení hladiny podzemní vody v údolní nivě. Dále vznik nových biotopů pro vodní bezobratlé organismy a obojživelníky.

Založení rybníku "Háj" v k. ú. Holín

- Výše dotace: 1 654 593 Kč
- Zdroj: Projektové schéma AOPK ČR
- Žadatel: Petr Lemberk
- Liberecký kraj

Cílem bylo vytvoření malé vodní nádrže o ploše 1 940 m².

Účelem projektu je výstavba malé vodní nádrže , která přispěje k vytvoření optimálních podmínek pro výskyt předmětů ochrany vázaných na vodní ekosystémy v CHKO Český ráj.

Revitalizace údolní nivy Vodry

- Výše dotace: 3 052 935 Kč
- Zdroj: Projektové schéma AOPK ČR
- Žadatel: Tomáš Voda
- Kraj Vysočina

Cílem projektu bylo vytvoření komplexní revitalizace území údolní nivy vodního toku Vodry. V rámci projektu došlo k vytvoření malé vodní nádrže o ploše 2 530 m², tůň o ploše 456 m², bylo revitalizováno téměř 200 m vodního toku a zrušeno odvodnění v ploše přes 300 m².

Opatření k ochraně mokřadních ekosystémů rybníků Loch a Velká Kamenice v CHKO Žďárské vrchy

- Výše dotace: 99 932 138 Kč
- Zdroj: Operační program Životní prostředí
- Žadatel: AOPK ČR
- Pardubický kraj – okres Chrudim

Cílem byla rekonstrukce a odbahnění rybníků Loch a Velká Kamenice, vytvoření 8 tůní o celkové ploše 2685 m² a pročištění Chobotovského potoka. Účelem záměru byla podpora řady zvláště chráněných, ohrožených či regionálně významných druhů rostlin, živočichů a biotopů, se zachováním přírodních, estetických a ekologických hodnot území, posílení retenční a akumulární funkce krajiny a zajištění bezpečného provozu vodních děl (rybníků Loch a Velká Kamenice).

Revitalizace přírodní rezervace Maršálka

- Výše dotace: 2 240 920 Kč
- Zdroj: Operační program Životní prostředí
- Žadatel: AOPK ČR
- Kraj Vysočina – okres Havlíčkův brod

Cílem projektu byla úprava vodního režimu v lokalitě, vytvoření nových, nejen mokřadních a vodních, biotopů, posílení funkce současných biotopů (obnovení tůň).

Práce probíhaly od 3.10.2022 do 31.5.2023. V rámci projektu byla revitalizována plocha o velikosti 5,76 ha, došlo k eliminaci odvodňovacích systémů drenáží (celková délka odkrytí a předrcení hlavního drénu byla 645 m a bylo přerušeno 22 úseků sběrných drenáží), celková délka upravovaných koryt činila 247 m, pracovalo se na 6 tůních o celkové ploše 2092m².

Revitalizace Vltavy, Vraňany – Hořín

- Výše dotace: **173 714 379 Kč**
- Zdroj: **Operační program Životní prostředí**
- Žadatel: **Povodí Vltavy s. p.**
- **Středočeský kraj – okres Mělník**

Cílem akce, realizované v letech 2020-2022 bylo významné zvětšení volné říční hladiny a prodloužení přirozených břehových linií, vytvoření přirozeně tvarovaných břehů, včetně ostrovů a postranních ramen, s velkým rozsahem otevřených povrchů přirozených říčních štěrkových substrátů.

Přírodě blízkým rozvolněním řečiště došlo ke zvětšení povodňové průtočnosti řeky, což je příspěvkem k protipovodňové ochraně obcí, které se nalézají v nivě, včetně obcí v navazující nivě Labe.

Revitalizace Sedmihorských mokřadů

- Výše dotace: 2 846 500 Kč
- Zdroj: Operační program Životní prostředí
- Žadatel: Společnost pro Jizerské hory, o.p.s.
- Liberecký kraj

Cílem projektu bylo odstranění drenáží a tím zadržení vody v Sedmihorském mokřadu. Hustá síť odvodňovacích kanálů byla zahrazena a jednotlivé odvodňovací trubky se přerušily nebo vykopaly. Podzemní voda v údolí toku Libuňky vystoupala do své přirozené výšky. Mokřad s nově vzniklými tůněmi osídlili obojživelníci a stal se útočištěm také pro ptáky – zahnízdil tu například jeřáb popelavý, slavík modráček nebo chřástal kropenatý.

DĚKUJI ZA POZORNOST

PŘÍRODA JE NAŠE
DĚDICTVÍ I BUDOUCNOST

